

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001425

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-04-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Буюк Галина Богданівна

2. Halyna Buyak

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 20-06-2025

Спеціальність за освітою: Історія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8744

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.71.15.21, 03, 03.09.55

Тема дисертації:

1. Громадсько-політична і просвітницька діяльність Богдана Хаварівського (1948–2016)
2. Civil, political, and educational activities of Bohdan Khavarivskyi (1948–2016)

Реферат:

1. У дисертації вперше концептуально, комплексно, цілісно, всебічно та ґрунтовно досліджено громадсько-політичну та просвітницьку діяльність Б. Хаварівського (1948–2016); проаналізовано й класифіковано джерелознавчий та історіографічний матеріал із досліджуваної проблематики; уведено в науковий вжиток значну кількість важливих маловідомих і невідомих, раніше недоступних архівних і рукописних джерел та документів; поглиблено: важливість родинного виховання і провідних діячів у становленні Б. Хаварівського як особистості, громадсько-політичного та просвітницького діяча; набуло подальшого розвитку: вивчення основних напрямків громадсько-політичної та просвітницької діяльності Б. Хаварівського та її значення для локальної історії України, висвітлення внеску Б. Хаварівського у загальноукраїнський громадсько-політичний та просвітницький процес. Наявну історіографічну базу з досліджуваної проблематики умовно можна поділити на такі групи: до першої групи належать загальні праці з новітньої історії України, державної

незалежності й державотворчих процесів, національно-визвольного руху, політичної історії; до другої – праці, пов'язані з Народним Рухом України, приналежним до якого був і Б. Хаварівський; до третьої – дослідження сучасних українських науковців з історії культури, періодичних видань, особливостей формування «радянської людини» тощо. Встановлено, що вони відрізняються методологічними підходами, які використовувалися істориками. Опрацьовані праці першої групи сприяли розумінню того середовища як у радянський час, так і в період незалежної України, у якому доводилося зростати як особистості, формуватися громадсько-політичному і просвітньому діячеві Б. Хаварівському. Друга група – праці, пов'язані з Народним Рухом України, приналежним до якої був і Б. Хаварівський. Третя група – дослідження науковців з історії української культури, періодичних видань, особливостей формування «радянської людини» тощо. З'ясовано, що становлення Б. Хаварівського відбувалося на традиціях родинного виховання, прикладом для наслідування у дитинстві були його батьки, учителі, які стимулювали до малювання, написання віршів, декламування, співу. Богдан-Роман був всебічно обдарованою особистістю, зміг реалізувати свої таланти у подальшому житті. Простежено його діяльність під час навчання на філологічному факультеті Чернівецького державного університету: відвідував літературну студію імені Степана Будного, оформляв, редагував її рукописні газети «Сонячні кларнети» й «Веселий Остап», виступав з доповідями на наукових конференціях. Знайомився з відомими постатями української науки і культури Чернівців, що сприяло формуванню його як зрілої особистості з активною життєвою позицією, глибокими національними переконаннями. Досліджено його педагогічну працю і адміністративну роботу. Доведено, що початки його педагогічної праці пов'язані з учительською працею у сільській школі на Тернопільщині. Висвітлено активну громадсько-політичну позицію, що особливо проявилася після 1991 р., з набуттям Україною державної незалежності. У кінці 1980-х – на початку 1990-х рр. він намагався отримати статус народного депутата Верховної Ради України, був довіреною особою, брав участь у виборчих перегонах до міської ради м. Тернополя. Однак лише у 1994 і 1998 рр. стає депутатом Тернопільської обласної ради від Народного Руху України. Аналіз його політичної програми свідчить про її низький рівень, надмірну емоційність, відсутність побажань виборців і зобов'язань депутата обласного рівня. Тим не менше, її текст практично без змін використовувався у двох виборчих кампаніях. Використання здобутків працівників Держархіву Тернопільської обл., очолюваного Б. Хаварівським, в агітаційних матеріалах свідчило про залучення адміністративного ресурсу. Розкрито публіцистичну і видавничу працю, що нараховує понад 150 журнальних і газетних публікацій на історико-краєзнавчі теми. Другий період – незалежної України (жовтень 1991 р. – червень 2016 р.), у якому публікації Б. Хаварівського кардинально вирізняються актуальними темами з історії України: про І. Герету, С. Голяша, Б. Вітошинського, Я. Стецька; біфони; терористичні акції польського підпілля; листування двох вчених А. Брюкнера і К. Студинського; друкування українських марок; про гербові марки Тернополя (1941 р.); історію сіл Ладичин і Вишнівчик, Зарваницю тощо. За його ініціативи започатковано видання серії «Корінь і крона», що розповідають про минуле сучасне Тернопілля, діяльність його відомих постатей. Співвидавець літературно-мистецької і культурологічної газети «Русалка Дністрова», був членом редакційної колегії та співвидавцем літературно-мистецького журналу «Тернопіль».

2. The dissertation conducts a comprehensive study of the public-political and educational activities of Bohdan Khavariivskiy (1948–2016). An analysis of the existing historiographical base on the researched issues was carried out, which showed that the declared topic was studied by researchers only in the general context of local history of the second half of the 20th – early 21st century. However, it is not systematically structured and holistic, does not comprehensively reveal the problem as a whole, but only superficially, so the insufficient study of this problem required further subject research, which would contribute to a deeper analysis of the public-political and educational activities of B. Khavariivskiy in the outlined period. In Ukrainian historiography, to this day, there is no thorough scientific historical research that would analyze the public-political and educational activities of B. Khavariivskiy. Moreover, researchers in general historical works practically do not mention him. The existing historiographical base on the researched issues can be conditionally divided into the following groups: the first group includes general works on the modern history of Ukraine, state independence and state-building processes, the national liberation movement, political history; the second group includes works related to the People's

Movement of Ukraine, to which B. Khavariivskyi belonged; the third group includes studies by contemporary Ukrainian scientists on the history of culture, periodicals, the peculiarities of the formation of the «Soviet person» etc. It was established that they differ in the methodological approaches used by historians. The works of the first group contributed to the understanding of the environment both in Soviet times and in the period of independent Ukraine, in which B. Khavarivskyi had to grow as a personality, form as a public-political and educational figure. Nevertheless, despite the solidity and significance of the mentioned publications, the declared problem is not given due attention, considering that the authors did not set themselves the task of analyzing the public-political and educational activities of B. Khavarivskyi during 1948–2016. The second group includes works related to the People's Movement of Ukraine, to which B. Khavarivskyi belonged. The third group includes studies by scientists on the history of Ukrainian culture, periodicals, the peculiarities of the formation of the «Soviet person» etc. It has been found that B. Khavarivskyi's development was rooted in the traditions of family upbringing. His parents and teachers stimulated him to draw, write poems, recite, and sing. Bohdan-Roman was a well-rounded individual who managed to realize his talents in his later life. His activities during his studies at the Faculty of Philology of Chernivtsi State University have been traced: he attended the Stepan Budnyi literary studio, designed and edited its handwritten newspapers «Soniachni Klarnety» and «Veselyi Ostap», and gave presentations at scientific conferences. His acquaintance with prominent figures of Ukrainian science and culture in Chernivtsi contributed to his formation as a mature individual with an active civic position and deep national convictions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Буяк Г. Становлення Богдана Хаварівського як особистості, громадсько-політичного і культурно-просвітницького діяча (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Історія». Вип. 2(47). 2022. С. 67–74.
- Буяк Г. Екслібрис у творчості Богдана Хаварівського. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Історичні науки. 2023. Том 39. С. 256–267.
- Буяк Г. Громадсько-політична діяльність Богдана Хаварівського (кінець 1980-х – 1990-х рр.) Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: «Історія». 2024. Випуск 1. С. 20–25.
- Буяк Г. Публіцистика Богдана Хаварівського (липень 1975 – січень 1991 рр.). Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія / головний редактор Іван Зуляк. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2024. Вип. 2. С. 16–24.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зуляк Іван Степанович
2. Ivan Zuliak

Кваліфікація: д.і.н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3758-2019

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Деревінський Василь Федорович
2. Vasyl Derevinskyi

Кваліфікація: д.і.н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5967-2328

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет будівництва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02070909

Місцезнаходження: проспект Повітряних сил, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравчук Леонід Васильович
2. Leonid Kravchuk

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3700-0093

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, буд. 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кліш Андрій Богданович

2. Andriy Klish

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6074-6064

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Секо Ярослав Петрович

2. Yaroslav Seko

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0927-095

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бармак Микола Валентинович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бармак Микола Валентинович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Любінецька Марія Ігорівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна